

Bányásznap Mikulás előtt

Tatabányai Bányász- Ferencvárosi TC

5:0 (1:0)

1958. november 30.

Tatabánya, 10 000 néző. Jv.: Kaposi

Tatabánya: Grosics – Hetényi, Polgár, Molnár – Farsang, Peller – Szovják, Lahos, Dombai, Bíró, Deli
FTC: Horváth Gy. – Kiss III, Mátrai, Berta – Vilezsál, Dékány – Kertész, Orosz, Albert, Friedmanszky, Fenyvesi

Gólszerző: Bíró (7.), Dombai (54., 61., a másodikat 11-esből), Szovják (76.), Lahos (78.)

Az 1958–1959. évi bajnokság

1. Csepel SC	26	14	6	6	56:25	34
2. MTK	26	15	4	7	45:26	34
3. Bp. Honvéd	26	13	7	6	46:25	33
4. Vasas SC	26	12	9	5	30:22	33
5. Újpesti Dózsa	26	12	7	7	50:38	31
6. Tatabányai B.	26	12	7	7	39:31	31
7. Ferencvárosi TC	26	10	8	8	37:37	28
8. Salgótarjáni BTC	26	8	9	9	30:37	25
9. Diósgyőri Vasas	26	6	10	10	28:35	22
10. Sz. Haladás*	26	8	8	10	26:39	22
11. Dorogi Bányász	26	5	11	10	33:40	21
12. BVSC	26	6	6	12	26:39	18
13. Miskolci VSC	26	4	9	13	15:46	17
14. Győri Vasas ETO	26	3	7	16	15:36	13

* Két pont levonva

1958. november 30. úgy lett „a Futball Vörös Zászló Érdemrendjével” kitüntetett nap a Tatabányai Bányász játékosainak életében, hogy ezt a mérkőzés napjának reggelén még az égvilágon semmi nem ígérte.

A Fradi vendégjátéka önmagában is ünnepi hangulatot kölcsönzött a találkozóknak. Persze ebben nem volt semmi egyedi, hiszen a fővárosi zöld-dek vendégjárása minden vidéki városban, ahol éppen pályára léptek, fokozott figyelmet, szinte tapintható feszültséget, garantált telt házat váltott ki.

Tatabánya azért volt kiemelt helyszín, mert a szövetség akkori illetékesei az ötvenes évek második felében fokozottan ügyeltek arra (no, nem annyira a két csapat iránti szeretetük, mint inkább a politika iránti szervilizmus miatt), hogy a legnépszerűbb, s a legnagyobb közönséget vonzó magyar futballcsapat évről évre mindig a szeptember első vasárnapjára eső bányásznapon, a vajúrok legjelesebb ünnepén legyen a hazaiak ellenfele.

Ezek a bányásznapok külön fejezetet érdemelnének, hiszen egy alkalommal maga Kádár János is mondott beszédet Tatabányán, majd délután megtekintette a Bányász bajnokiját. Ilyenkor ünnepi beszédekkel, naggyűlésekkel, ének- és tánccsoportok fellépéseivel, szavalóversennyel, rengeteg borral-sörrel-virslivel – utóbbi megfelelő mennyiségben való helyszínrre szállításáról Budapesten külön munkacsoport gondoskodott – hajnaltól éjfélig tartott a multság a városban. De ami a legfontosabb: ilyenkor osztották ki a bányászoknak az úgynevezett hűségpénzt, amelyet a bányászok szolgálatában eltöltött esztendőik arányában kaptak a föld alatti világ hősei, s amely az idősebb szakiknál akár a teljes esztendei jövedelmüket is kitehette.

A svédországi világbajnokság abban az évben átírta a bajnokság megszokott menetrendjét, bár ettől akár még bányásznapon is lehetett volna a Tatabánya–Ferencváros mérkőzés. Ám, ma már kideríthetetlen okokból, 1958-ban az MLSZ illetékesei a Bp. Honvédot küldték „bányásznapozni”. (A kispesztiek el is rontották az ünnepet, mert nyertek 2:1-re, a pletyka szintjére süllyesztve azt a népi legendát, amely szerint a bányásznapon a Tatabányának mindenképpen győznie kell. . .) November végére, amikor a Ferencváros mérkőzése elérkezett, a derék bányászok már igencsak a nyakára hágtak a hűségpénznek.

Tessék, pajtás, itt a labda!
Albert Flórián
és Grosics Gyula kettőse.

**A bányászok második gólja.
Dombai a kapuba vágja a labdát,
Mátrai lemaradt.**

Tatabányán akkoriban (nincs ezen mit tagadni) összehasonlíthatatlanul több volt a kocsmá és a talponálló, mint a mozi vagy a könyvtár, ám csak azok kezdenek el háborogni, akik életükben akár csak egy percet is eltöltöttek mélyen a föld alatt, ahonnan a bányászok nap mint nap tonnaszám küldték a felszínre a fekete gyémántot.

**Lakat doktor (balra)
a tatabányai kispadon**

Számukra a legnagyobb szerelem, s a legnagyobb szórakozás a Bányász kéthetenkénti hazai mérkőzése volt, a játékosok népszerűsége a kor táncdalénekeinek és színészeinek népszerűségével vetekedett.

A pályához közeli eszpresszóban az év legnépszerűbb dalait játszotta a bárzongoristából és a dobosból álló „zenekar”. Záray Márta és Vámosi János „A mi utcánk ó, be szép”, Kovács Erzsébet „Hosszú az a nap...” és az „Így élni, oly jó” című száma volt leggyakrabban műsoron. (Utóbbi előbb Volare címmel lett világláger.) De nem múl-

hatott el este a kor abszolút sztárja, Németh Lehel dalai nélkül sem, amelyben az énekes egyrészt azt kérdezte kedvesétől, hogy „Merre jártál tegnap este?”, másrészt szent esküt tett arra, hogy ő bizony visszahozza divatba a foxtrotot...

A város két mozija (az egyik abban a kultúrházban működött, amely Andrej Zsdanovról, a szovjet kultúrpolitika gurujáról kapta a nevét) egymással vetekedett a premier filmekért, amelyek között voltak korszakos alkotások is. Ezt mi sem bizonyítja jobban, minthogy Jancsó Miklós „A harangok Rómába mentek”, Máriássy Félix „Csempészek”, Fábri Zoltán „Édes Anna”, Gertler Viktor „Felfelé a lejtőn”, Bán Frigyes „Szent Péter esernyője”, de mindenekelőtt Herskó János – Törőcsik Mari és Avar István főszereplésével készült – „Vasvirág” című mozija mind a mai napig, azaz, több mint fél évszázad múltán is rendszeres programja a televíziós csatornáknak.

A kivételezettek a Technika Háza nevet viselő, jobbára a város műszaki értelmiségének fenntartott klubban már televíziót is nézhetek (ebben az évben jelentkezett először a TV-Híradó), s mindenki nagyon büszke volt arra, hogy amikor vasárnap estéknént ismertették a totóeredményeket, Tatabánya neve is rendszeresen elhangzott.

Őszintén szólva, a város neve csak a futballcsapatnak köszönhetően szerepelt akkoriban rendszeresen a rádióban és a televízióban, még annál is sokkal többször, mint ahányszor arról beszámoltak, hogy kitermelési csúcstot döntött meg éppen a szénbányák valamelyik aknája.

Tatabánya 1958-ban a szenéről és az NB I-es futballcsapatáról szólt (ne felejtsük, nálunk még akkor nem volt bulvársajtó), s a gárda mindent megtett azért, hogy jó hírértelje a játékosait nagyon is megbecsülő városnak.

(A megbecsültségről egyetlen adalék: az NB I-es keret tagjai azokon a bizonyos bányásznapokon ugyanúgy részesültek hűségpénzben, mint a föld alatt dolgozók, még azok is, akik adott esetben csak néhány héttel, vagy hónappal korábban igazoltak a kék-fehérekhez).

A Ferencváros ellen aratott 5:0-s győzelem országos szenzációnak számított!

Részint azért, mert a Fradit (annak ellenére, hogy az 1958-as kerete nem volt éppen a legacélosabb, sőt) nagyon ritkán verték el öt góllal, ré-

A sportteleppel szembeni lakótelep házai. Ilyenekben kaptak szobákat a futballisták is. Egyébként eredetileg ezeket a tömbházakat az élmunkásoknak építették.

szint azért, mert egy ilyen eredmény a Tatabánya életében is ritkaságnak számított.

Az 5-ös szám éppenséggel nem, hiszen éppen az FTC elleni meccset megelőzően néhány héttel volt szerencsésük hozzá, csakhogy akkor nem ennyit rúgtak, hanem ennyit kaptak a Csepeltől. Ám ez olyan sokkot váltott ki a játékosokból, hogy azt követően a Szombathely, a Miskolc és a Dorog ellen is nyertek, még hozzá 10:1-es összgólaránnyal.

Ennek ellenére 9 mérkőzésen szerzett 7 (...) pontjukkal várták a zöld-fehéreket, akik amúgy szintén nem a 100 százalékos bajnokságot nyert Fradi útját járták akkoriban, nekik sem volt több 12 pontnál.

A mérkőzést mégis kiemelten kezelte az akkoriban hihetetlen tekintélynek örvendő egyetlen sportnapilap, a Népsport, hiszen Tabák Endre utazott a bányászvárosba tu-

dósítani, aki már régen a fővárosi csapatok egymás elleni találkozóinak beszámolójára szakosodott, s csak kivételes esetben tette ki a lábát Budapestről.

November lévén – a nap ragyogóan sütött ugyan a mérkőzés idején – már „foga volt az időnek”, így „csak” 10 000 néző gyűlt össze a Bányász-stadion (?) lelátóin. (Aki ismerik az akkori körülményeket, azoknak nincs szükség a zárójelbe tett kérdőjel magyarázatára. Aki meg nem, azoknak legyen elég annyi: kőkorszaki állapotok uralkodtak akkor még ezen az amúgy a játékeret körülvevő hatalmas fáknak köszönhetően akár hangulatosnak is mondható pályán.) A sporttelepre sokan egyenesen a műszak végeztével a bányából érkeztek (soha, sehol az országban nem lehetett annyi munkaruhában meccset néző embert látni, mint Tatabányán...), s akiket már attól elöntött a földöntúli boldogság, hogy a szünetben a Bányász 1:0-ra vezetett!

Ha a szünetben szavazást rendeztek volna, akkor biztos, hogy elsőprő fölénnyel nyer a „most azonnal legyen is vége” opció, hiszen arra senki sem számíthatott, ami a második 45 percben történt.

A Bányász akkori edzője (Lakat Károly, akkor még dr. nélkül) 1957 januárjában vette át a csapat irányítását (1952-ben még a Fradiban játszott bajnoki meccset, aztán a Fradi ifi–Vörös Meteor–Gödöllői Dózsa–Szege-di Haladás útvonalat bejárva szerződött Tatabányára), s az első teljes, 26 fordulós bajnoki évében (1957 tavaszán csupán egy 11 fordulós, féldínyes bajnokságot játszottak) a vidéki gárda esetében szenzációs, 4. helyre vezette a Bányászt. Csapata mindössze négy ponttal végzett a bajnok MTK mögött, de megszerezte az akkoriban nagy becsben tartott „Vidék legjobbjá” címet.

Az edző képtelen volt belenyugodni abba, hogy az új bajnokságban csak szenved a csapata, így aztán a Ferencváros elleni mérkőzés félidejében (az 1:0-s vezetés ellenére) irgalmatlan patáliát rendezett az öltözőben. De akkorát, hogy a Kispestről „importált” remek jobbszélső, Szovják István még évek múlva is emlegette: „Karcsi bácsi úgy beszélt, mintha a Fradi vezetett volna 5:0-ra...”

Volt hatása a féldínybeli haddelhaddnak, a folytatásban a Bányász álomfutballt mutatott be, az 54. és a 78. perc között négyszer vette be a Fradi kapuját, s a sportnapilap tudósítása szerint még további helyzetei is voltak.

1958 novemberének egy másik jelentős tatabányai eseménye annak a tehervonatnak az indulása volt, amely a medencében kitermelt százmilliomodik tonna szenet szállította

Kovács Sándor és Lugosi János, két sérült tatabányai játékos mellett kalapban az edző, Lakat Károly

Az ellenoldalról Albert Flórián kétszer is gólt szerezhethetett volna, de Grosics mindkétszer hátrította a lövését. Igaz, (ekkor még...) nem is neki kellett a Fradi-meccseket megnyernie.

A később Aranylabdáig jutó futballzeninek ez volt a harmadik

A december 9-i Képes Sport már a Tatabánya nagy sorozatáról tudósított. Az ETO eleni siker az ötödik volt a sorban!

NB I-es meccse. Debütálásként (a Diósgyőr ellen, ugyanennek a hónapnak az elején...) két góllal mutatkozott be, játszott Győrben is, de ott a győztes gólt nem ő, hanem a gólkirályi címet védő Friedmanszky Zoltán szerezte. Ellenben Tatabányán még addig sem jutott, hogy Tabák az úgynevezett egyéni bírálatok rovatban akár egyetlen szót is ejtsen róla.

Annál inkább áradozott bizonyos Lahos Lászlóról, aki vitathatatlanul a mezőny legjobbjává vált.

Az 1958-as svédországi világbajnokságon is kint járt, ám utána a vakbélgyulladásal megoperált egy-

kori tarjáni jobbösszekötő szinte percenként hozta lehetetlen helyzetbe a Fradi Horváth Gy. – Kiss III, Mátrai, Berta – Vilezsál, Dékány összetételű védelmét és fedezetsorát. Gólt ugyan csak egyet lőtt, de „Fradi-szinten” futballozott azon a délutánon, mint ahogy Dombai András, a kiismerhetetlenül cselező balszélső, Deli András és az anno még a Bp. Honvéd csatársorában Kocsis, Puskás és Czibor mellett felbukkanó jobbszélső, Szovják István is.

Friedmanszkyt (mert akkor őt még jobban őrizték az ellenfelek, mint Albertet) a Vörös Lobogót és a Bp. Dózsát is megjárt Peller „Pálca” Béla vette le a pályáról, Flóriával pedig könnyen elboldogult (Istenem, a régi szép idők, amikor a középcsatárt még egy az egyben a középhátvéd fogta...) a Komlóról Tatabányára került, gránitkemény Polgár József.

Az 5:0, persze, nemcsak a Bányász szurkolói körében váltott ki óriási örömet.

A játékosok, az akkori szokásoknak megfelelően, a pálya területén lévő klubházban (közkeletű nevén „a Sportban”) késő éjszakáig ünnepelték a diadalt. Ezúttal nyugodtan teheték, mert nem kellett arra figyelniük, hogy mikor indul az utolsó vonat Tatabánya-Középsőről Budapest felé...

Ennek azért volt jelentősége, mert a Bányászt döntő többségében a fővárosban lakó játékosok alkották, akiknek volt ugyan egy „legényszobájuk” a városban is, de mi tagadás, ezt csak a legkritikább esetben használták ottalvásra.

A Fradi elleni 5:0 olyan nagyságrendű győzelemnek számított, amelyért már egészen extra prémium járt, amelyet magától Gál Istvántól, a Tatabányai Szénbányászati Tröszt legendás vezérigazgatójától (érdemei jellemzésül annyit: nevét mind a mai napig lakótelep őrzi a városban...) kapott a csapat.

2013-as ésszel és léptékkal nyilván nevetségesen hangzik, de a prémium az volt, hogy a csapat autóbussa felszállította a társaságot Budapestre.

Szovják Pista útban hazafelé, úgy Bicske-felső táján, azért megjegyezte: – Úgy készüljete, hogy jövő héten vonatozunk...

A többiek lehurrogták és új nótába kezdtek.

Pistának igaza lett.

A pesti illetőségű tatabányaiak egy héttel később Győrből vonaton tettek meg a Kelenföldig vezető utat.

Pedig az ETO ellen is nyertek...